

Освіта для миру – визначальна ідея поступу в ХХІ столітті

Василь КРЕМЕНЬ,

доктор філософських наук, президент НАПН України,
дійсний член НАН і НАПН України

Цивілізаційні виклики і загрози, що постали перед людством у ХХІ столітті, докорінно вплинули на всі сфери суспільства в цілому і життєдіяльність окремих людей зокрема. Освіта у сучасних умовах набула нових функцій: традиційно забезпечуючи передачу накопичених знань і досвіду молодому поколінню, має орієнтуватися на формування людини з інноваційним типом мислення і діяльності, навичками і вміннями, затребуваними у високотехнологічних галузях виробництва, мобільною і гнучкою щодо життєвого вибору та опанування професій майбутнього. Актуалізується роль освіти у забезпеченні здатності людини до продуктивного міжкультурного діалогу та взаєморозуміння з представниками інших культур, релігій, світобачення.

Перед нашою країною стоять особливо складні завдання з розвитку нової незалежної держави. У цьому контексті важливими є добросусідська підтримка і співпраця з країнами європейської співдружності, зокрема Республікою Польща. Українсько-польські освітні зв'язки мають історичне підґрунтя і взаємовигідну перспективу. Їх було інституційно оформлено у 1990-х роках як міждержавні угоди між профільними міністерствами України та Польщі про співробітництво в галузі науки і освіти. Згодом прийнято інші міждержавні акти, а українсько-польську освітню співпрацю поглиблено багатоаспектно: проведенням наукових конференцій, форумів, круглих столів, організацією стажування, наукових і студентських обмінів, спільних видань. А також діяльністю наукового товариства «Польща–Україна», фундатори якого – професор Францішек Шльосек та академік Іван Зязюн. Саме з ініціативи цих добре знайомих у Польщі та Україні постатей започатковано організацію міжнародних форумів з почерговим проведенням в Україні і Польщі на базі кращих закладів освіти.

Цьогоріч польсько-українську наукову спільноту приймає Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, відомий своїми здобутками у підготовці вчителів за стандартами Нової української школи та розвитку педагогічних наук, мистецькими і спортивними досягненнями педагогів та студентів, увагою до питання інклюзивної освіти. Університет активно розгорнув міжнародну діяльність, що дає змогу опанувати кращий закордонний досвід, гідно репрезентувати українську освіту на міжнародній арені, посилити інтеграційні зрушення у вищій школі. Співпраця з партнерами університету з польської сторони – Гданським університетом, Університетом Миколи Коперніка, Академією ім. Яна Длугоша в Ченстохові, Вищою школою інженерії та економіки в Слунську – сприяє розвитку полоністики й україністики як наук про мову та культуру Польщі й України, міжкультурній комунікації між викладачами і студентами країн задля миру і суспільного прогресу.

Прикметно, що VIII Українсько-польський / Польсько-український форум має таку промовисту назву – «Освіта для миру». Наукові студії форуму дадуть можливість обмінятися прогностичними ідеями й інноваційними поглядами щодо розвитку освіти ХХІ століття, сприятимуть подальшому утвердженню педагогіки людиноцентризму, ролі освіти у суспільстві і збереженні миру в світі.

Своєрідним майданчиком для дискусій польських і українських науковців є освітянська періодика, зокрема журнал «Рідна школа», часописи «Педагогічна газета», «Освіта», які від самого початку беруть участь у роботі українсько-польських форумів. В умовах модернізації наукових фахових видань з'являється можливість залучити до співпраці у редакційних колегіях знайомих польських педагогів, посилити зміст часописів у частині компаративістики.

Отже, освіта для миру має стати визначальною ідеєю поступу людства у ХХІ столітті. Така освіта має змінити світ на краще.